

Aan: Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. Tweede Kamercommissie voor Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW)
cie.ocw@tweedekamer.nl

Utrecht, 29 mei 2026

Geachte leden van de commissie OCW,

Op **woensdag 3 juni** debatteert uw commissie over onderwijskansen. Samenwerking tussen primair onderwijs en kinderopvang vergroot kansen van kinderen. Samen zorgen zij voor een rijk leef-, speel- leer- en werkklimaat voor kinderen, met doorgaande lijnen, en zonder de belemmerende overgangen voor kinderen die hun ontwikkeling belemmeren. Kinderen worden immers niet op vierjarige leeftijd geboren, maar ontwikkelen zich daarvoor al in de kinderopvang (dagopvang, peuteropvang, voorschoolse educatie en bij gastouders). En de ontwikkeling van schoolgaande kinderen stopt niet na schooltijd; daar spelen de buitenschoolse opvang en programma's zoals School & Omgeving een belangrijke rol.

Steeds meer kinderopvangorganisaties en scholen werken intensief samen of fuseren tot één organisatie, in het belang van kinderen. Tegelijkertijd lopen zij tegen knelpunten aan. Wij zouden u willen oproepen om de **samenwerking** tussen kinderopvang en onderwijs te versterken, te faciliteren en belemmeringen waar mogelijk weg te nemen. Knelpunten die de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs belemmeren zijn al jaren bekend, net als de oplossingen.ⁱ Tijd om door te pakken. Onderwijs en kinderopvang vormen samen een gemeenschap in de wijk, waar welzijn, jeugdzorg, kinder- en jongerenwerk, sport en cultuur en alle betrokken partijen bij aansluiten.

Onze oproep is:

1. Faciliteer de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs.
2. Maak kinderopvang toegankelijk voor alle kinderen van 0-13 jaar.
3. Stel gemeenten in staat om meer samenhang in het beleid voor jonge kinderen te creëren.
4. Werk toe naar een systeem van latere selectie.

Willen kinderopvang en onderwijs deze gezamenlijke taak optimaal kunnen uitvoeren, dan is het van belang dat **kinderopvang toegankelijk wordt voor alle kinderen**.

- Die brede toegankelijkheid maakt het mogelijk te komen tot één voorziening voor kinderen van 0-4 jaar. Peuters worden in het huidige stelsel, op deze jonge leeftijd, al van elkaar gescheidenⁱⁱ, daar waar samen opgroeien de norm zou moeten zijn.

Het onderzoek *Kansen op een goede start* van Sardes en SEO, dat voor uw debat geagendeerd staat, concludeert immers dat er ‘beperkte aanwijzingen zijn voor de effectiviteit van heterogene groepen’. Het onderzoek *Kansen op een goede start* blijft naar ons idee te veel gericht op gesegmenteerde voorzieningen.ⁱⁱⁱ Onze oproep is: maak kinderopvang toegankelijk voor alle kinderen van 0-4 jaar, te beginnen met twee dagen per week. Door het samenvoegen van budgetten zijn de kosten daarvan beperkt.

Uit de recente IELS studie^{iv}, een internationaal vergelijkend onderzoek dat gecoördineerd wordt door de OECD, blijkt dat er grote verschillen zijn tussen Nederlandse kinderen die aan de basisschool beginnen. Máár, lezen we: “Leerlingen die op driejarige leeftijd naar de opvang gingen, laten sterke vaardigheden zien in geletterdheid, gecijferdheid en inhibitie dan leerlingen die nooit naar de opvang gingen. Dit voordeel lijkt er met name te zijn wanneer leerlingen gematigd gebruik hebben gemaakt van de opvang.” Dit is dus des te meer reden om alle jonge kinderen naar de kinderopvang te laten gaan.

- Datzelfde geldt voor kinderen van 4-13 jaar. Ook hier is sprake van segmentering: kinderen van werkende ouders gaan naar de buitenschoolse opvang. Daar krijgen zij een breed aanbod aan activiteiten; activiteiten die relevant zijn voor hun ontwikkeling en daarmee ook voor hun kansen in het onderwijs. Het recente advies van de Kinderopvangraad *Kansen benutten*^v omschrijft op overtuigende wijze de potentie van de buitenschoolse opvang. Kinderen die op scholen zitten met hoge achterstandsscores krijgen een vergelijkbaar aanbod via het programma School & Omgeving (maar dan zonder de verplichte kwaliteitsregels van de bso). Waarom streven we ook hier niet naar één voorziening voor alle kinderen?
- Het rapport van de Inspectie van het Onderwijs over gemeentelijk beleid kinderopvang, voor- en vroegschoolse educatie en onderwijsachterstandenbestrijding, staat ook voor uw debat geagendeerd. De inspectie pleit voor **meer samenhang** in beleid. Dat pleidooi onderschrijven wij. Gemeenten kunnen die samenhang realiseren door de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang te faciliteren. Die samenhang is makkelijker te realiseren als kinderopvang een voorziening wordt voor álle kinderen.
- In het huidige onderwijssysteem bepalen het schooladvies en de doorstroomtoets in groep 8 in grote mate de verdere schoolloopbaan van een kind. Daarmee worden op jonge leeftijd keuzes gemaakt die diep ingrijpen in iemands toekomstmogelijkheden. Tegelijkertijd zien we dat kinderen zich niet allemaal in hetzelfde tempo ontwikkelen. Talent openbaart zich niet altijd op hetzelfde moment. In de praktijk ervaren ouders, kinderen en scholen steeds vaker dat het selectiemoment in groep 8 knelt en kansen kan beperken, in plaats van vergroten. Binnen de onderwijssector is brede steun voor verandering. Er is behoefte aan een systeem dat kinderen niet vroeg vastzet, maar ruimte biedt voor ontwikkeling en groei.

Wij roepen u op om politieke moed te tonen. Ga samen met de sector aan de slag met een **plan om latere selectie mogelijk te maken**. Onderzoek wat hiervoor nodig is, start een fundamentele discussie over het loslaten van het vaste keuzemoment in groep 8, en werk toe naar een onderwijssysteem dat recht doet aan het potentieel van alle kinderen.

Uiteraard zijn wij zeer bereid onze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Leonard Geluk, algemeen directeur VNG, Vereniging Nederlandse Gemeenten
Karen Strengers, voorzitter BMK, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang
Cevdet Örnek, waarnemend directeur-bestuurder, Sociaal Werk Nederland
Ad Vos, voorzitter VNK, Vereniging Netwerk Kindcentra
Freddy Weima, voorzitter PO-Raad

ⁱ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2017Z04071&did=2017D08417. De Taskforce samenwerking onderwijs en kinderopvang, opgericht door de Rijksoverheid, stelde in 2017 een aantal adviezen op om de samenwerking binnen het huidige stelsel te verbeteren en te vergemakkelijken. Maar om tot echte oplossingen te komen gaf de taskforce twee adviezen die verdergaande stappen vergen zoals het mogelijk maken van een 'ontwikkel- en leercentrum' in wetgeving en toegankelijk maken van kinderopvang voor alle kinderen.

ⁱⁱ Er zijn nu drie voorzieningen voor peuters: kinderopvang (voor kinderen van werkende ouders), voorschoolse educatie (voor peuters met het risico op een achterstand) en peuteropvang (voor peuters zonder twee werkende ouders en zonder risico op een achterstand).

ⁱⁱⁱ Eurydice [Key data on early childhood education and care in Europe - 2025](#)

^{iv} <https://expertisecentrumnederlands.nl/iels>

^v <https://kinderopvangraad.nl/wp-content/uploads/2026/03/Kansen-benutten-De-betekenis-van-de-buitenschoolse-opvang-voor-kind-ouder-en-samenleving.pdf>